

Q. F. F. R.

DISSERTATIO HISTORICA,
GENERALIORA NONNULLA

DE

APANAGIIS
IN REGNO SVIO-
GOTHICO,

TRAEDENS,

QUAM,

EX SUFFRAG. AMPL. ORD. PHIL.
IN REG. ACAD. UPSAL.

PRÆSIDE,

M^{AG.} CAROLO FREDR.
GEORGII,

HISTOR. PROFESS. REG. ET ORD.

FAC. PHIL. H. T. DECANO.

PRO GRADU,

PUBLICÆ CENSURÆ MODESTE OFFERT
JONAS SETTERBERG,

WESTRO-GOTHUS,

IN AUDIT. CAROL. MAJ. DIE V. JUNII
ANNI MDCCLXI.

UPSALIAE.

KONGL. MAJ:TS
Tro. Tjenare och Kammar-Herre
Högvälborne GREFVE
**HERR FRIDRIC L.
BONDE,**
Nådgunstige

Store. Och. Sällsynte.

Egenskaper.

Åro.

En. Upplyst. Allmänheits.

Kåraste. Ögnamärken.

Hon. Vántar. Af. Dem.

Sin. Uppmuntran.

Sin. Hielp.

Och.

Sin. Tillväxt.

Smickrande. Ord.

Kunna. Ej. Behaga.

Eder.

Mine. Herrar.

Men.

Oveldig. Sanning.

Eger. Alltid. Sin. Halt.

Och.

Bör. Ej. Gómas.

Inom. Tysta. Munnar.

Af. Höga. Tankar.

I. Goda. Hjertan.

Fram
Nådgunstige Herr Gref
Aldraödmjukaste
JONAS

KONGL. MAJ:TS.
Tro. Tienare och Ryttmästare vid Dessa
Lif- Regemente till hæft.
Samt Riddare AF KONGL. SVÄRDS-ORDEN
Högvalborne BARON
HERR JÖRAN HENRIC
LYBECKER,
HERRAR,

Födes.
Torstigas. Understöd.
Ooh.
Edra. Gladaste. Góromål.
Tillåten. Mig. Då.
Att. Iag. Vågar. Sätta.
Edra. Namin.
Framför. Dessa Blad.
Såsom. Vedermåle.
Af. Min. Diupa. Vördnad.
Och.
Oändeliga. Erkänsla.
Af. Eder. Höga. Ynnest.
Hvilken.
I. Oräkneliga. Mål.
Iag. Hatt. Den. Lyckan. Att. Niuta.
Blifve. Eder. Tid.
Mine. Herrar.
Eder. Värdig.
Och.
En. Saknande. Hugkomst.
Er. Efterverld.

hårdar
vens och Herr Barons
Tienare
SETTERBERG.

KONGL. MAJ:TS.
Tro-tjenare och Capitaine-Lieutenant
vid dess Amiralitet

WÅLBORNE

Herr JOHAN FREDRIC
GÖTERHIELM.

Höggunstige Gynnare.

Låt ett tacksamt hjerta visa
Ödmjuk vördnad, lycklig pligt,
Fast det nog samt ej kan prisja
Eder gunst af största vigt.
Ömbet jag hos Er erfärit,
Ofta på utmärkte sätt,
Er ett nöje har det varit,
Att mig vägen göra lätt.
Himlen Er allt godt tilldele,
Blifve Eder lefnad nögd.
Eder aldrig något fele,
Lyckan skynde till sin högd.
Stor förtjänst belöning niute,
Gagne Riket Edert vett,
Tiden ej Er lefnad slute,
Förr än jag min önskan sedt.

Framlefver

Wålborne Herr Capitaine Lieutenaunts

ödminkas tjenare
JONAS SETTERBERG.

§. I.

Quemadmodum imperiorum & societatum salus & potentia ex amplioribus regnum ac territoriorum, illis subiectorum, terminis, plerumque solent aestimari, modo gnavis frequentata incolis & bene administrata fuerint, ita non mirum, si Principes, magni famam nominis sectati, in id omni incubuerint studio, ut fines sui imperii, vicinarum ac aliarum regionum & provinciarum subjectione, dilatarent. Hoc potius mirum, quod interdum, sine ulla necessitate, integro Republicæ corpori partes abscindendo, territorii terminos siverint contrahi: quo ipso, suam non minus, quam status ac imperii sui potentiam insigniter minuerunt. Vitium hoc politicum etiam in nostra patria olim obtigisse, Historiæ monumenta sat luculentè ostendunt, quæ indicant, quomodo interdum, dum plures vixerint Principes Regii, in usu fuerit illis, quos ætatis ordo fasces tractare non permittebat, certas provincias concedere, ut inde, eum in modum alerentur, qui ipsorum conveniret natali-

A

um

um claritati. Hujusmodi vero provinciæ, Princi-
pibus Regiis hoc modo concessæ, quum Apanagia
dicantur, constitui Speciminis Academicî loco, pro
laurea Philosophica rite obtainenda, de Apanagiis
illis, quæ in Patria nostra olim obtainuerunt, brevi-
ter differere. Quod dum molior, tuum favorem
L. B. mihi modeste & expeto & polliceor.

§. II

Ut vero definiatur, quæ vis & potestas voci **A-**
panagii sit subiecta, non esse arbitror, quod in ejus
derivationem scrupulosius inquiramus *a*), præser-
tim cum parum liqueat, quid proprie sonet, atque
incertum sit præterea, an qui vocabulum illud huc
primum adcommodaverint, ad ejus respexerint na-
tales. Etymologia ergo ejus Grammaticis relicta,
ad usum potius attendimus, in inveniendis ac deter-
minandis vocum significatibus tutiorem. Huic ve-
ro convenienter, *apanagio aliquem donare*, idem
est, ac cuiquam præbere undenam, prouti status
ejus postulat & conditio, digne honesteque vivere
possit, vel & certas regiones ac provincias, vel ea-
rum redditus ac vectigalia ei concedere. Unde et-
jam Princeps Apanagio donatus ille dicitur, qui li-
neæ imperanti cedere quidem debuit, qui tamen
imperium adipisci potest, si linea imperans decesser-
it; & cui interim certæ regiones ac provinciæ, vel
quotannis earum redditus, vel & certa pecuniæ sum-
ma, in familiæ domusque dignam sustentationem
tribuuntur. Hinc vero sequitur, Apanagium, se-
cundum usum loquendi, significare, vel certam
pecu-

pecuniæ summam, vel certos redditus annuos, vel certas denique regiones, quas Imperantes, sive Regum titulis, sive Ducum Principumve, sive alio quoque superbiant, apud quos jus primogenituræ valet, junioribus suis fratribus, vel & suis propinquis cognatisque in dignam vitæ sustentationem porrigunt ac tribuunt.

a) Utip ipsius rei, ita etiam vocis originem ex Gallia esse repetendam, haud immerito quis crediderit, consulendosque proinde Gallos scriptores. Apanagii vocabulum propriæ usurpari volunt illi de filiis Regum Galliæ natu minoribus, & nonnisi sub tertia Regum, hoc est Capetingorum, stirpe morem invaluisse Apanagiorum, quæ sic undecimo seculo non essent vetustiora. Certe sub Merovingis Carolingisque regiones ex paterna successione ita fratres inter solebant dividi, ut sui quisque juris plerumque, nec alteri alter esset obnoxius. De Apanagiorum natura & conditione, nec non varia divisione, & quæ reliqua sunt ad Dotrinam juris publici spectantia, hic non est differendi locus. Consulantur RAGUEAU in libro, quem *Droits Royaux* inscripsit, CHOPIN in *traité du Domaine*; DU TILLET in *Recueil des Rois de France &c.* Ad Apanagii vocabulum, a vetere Latio ignoratum, quod adtinet, alii id a *pane*, alii, ut LOISEL, a *penna*, quod forsan remotius, eunt deductum. St. JULIEN (in *Mélanges*) p. 5. vid. RICHELET Diction.) Gallicæ esse originis existimat: "Tous ceux, inquit, qui veulent recourir aux langues, pour en tirer l' étymologie, ou penser faire croire qu'il (le mot d' apanage) en soit dérivé, errent en fait & en droit. Apaner, pergit, c'est autant dire que trencher & donner à chacun de pain ce qu'il lui en faut. Sed quis non hic derivatio-

nem videt a pane? Apud DU FRESNE. (in Glossar.)
Apanare idem est ac *panem & cibum porrigerere, pascere;*
 & ex hoc fonte deducit *Apanagium vel Apanamentum,*
 quod ad *victum & alimentum secundo genitis præsta-*
tur & conceditur.

§. III.

Secundum ea, quæ de significatu Apanagii, §.
 præcedente in medium protulimus, non tantum de-
 notat regiones ac provincias, quæ Principibus, qui-
 bus non licuit ebur Regale condescendere, in vitæ
 sustentationem conceduntur; sed & certas pecuniæ
 summas, vel certos reditus publicos, qui illis in-
 terdum, loco possidendarum regionum, tribuuntur.
 Et licet non negemus, quin nonnunquam etiam huius
 modi Apanagia in patria nostra extiterint; tamen in
 præsenti, nostri non est instituti, de omnibus hisce
 agere, sed tantum de illo genere, quod regiones
 & provincias abalienatas & Principibus datas, com-
 plectitur. Nec moramur, quæ de Regum Imperio
 socio, vel ut dici sivevit, simultaneo (*Brødraskipt*),
 in vetustiori Patriæ Historia traduntur, utpote
 quæ ad nostrum non pertinere propositum qui-
 vis, nobis vel tacentibus, facile videt. Lustran-
 tes vero monumenta Historiæ Svecanæ, non ulti-
 mam quidem remetiri antiquitatem, nec hujusmo-
 di Apanagia, deprehendere licet, antequam pro-
 genies Folkungica in solium est evecta. Nam post
 obitum ERICI *balbi*, Ericidarum ultimi, anno
 MCCL. WALDEMARUS, filius BIRGERI JAR-
 LI Rex electus ac constitutus, ob cognationem
 pro-

* * *

propriorem, quæ ei cum Ericiana Regia domo intercedebat b). Siquidem vero WALDEMARUS pubertatis annos nondum adtigerat. quum Rex renunciaretur, gubernacula Regni tractanda interim Patri BIRGERO traduntur. Illi vero, præter WALDEMARUM tres fuere filii MAGNUS, BENEDICTUS atque ERICUS c). Hisce ut, in melioram vitæ sustentationem, certæ provinciæ cederent, Episcopi Rom. Catholici videntur fuisse auctores, ut nimirum hinc commodam nanciserentur occasio nem, Hierarchiam Pontificiam, quam jam diu invehere studuerant, ulterius confirmandi & augendi d). Bene enim perspectum habebant, fraterna o dia vix posse evitari, sibique hoc modo fore copiam subortas dissensiones accendendi ac nutriendi, suamque insuper venditandi operam, quam non dubitabant quin fratres æmuli, sibi mutuo diffidentes, atque de regno certantes, quovis sibi pretio essent comparaturi, non sine magno suæ Hierarchiæ augmento. BIRGERUS quantalibet alioquin prudenter, raro certe, vel unico potius in Administratore Regni auctoritatis exemplo, & Regis WALDEMA RI, & Ordinum, ut videtur, consenfu, Regni provincias suis filiis dispergit, MAGNO Sudermanniam, BENEDICTO Finlandiam & ERICO Smolandiam adsignans; & ne Regni Successor avulsas partes suo iterum corpori vindicaret, passus est, ut Pontifex Romanus ALEXANDER IV. an. MCCLV. Ordinum scita sua confirmaret auctoritate e). Et

hoc primum est Apanagiorum, quæ unquam in Patria nostra extitere, exemplum.

- b)* Vid. Chron. Rhyth. Maj. p. 20. *c)* ERICUS OI.
(Hist. Svec. pag. 112. edit. Messen.) BENEDICTUM
secundo loco & ante MAGNUM ponit. *d)* vid Nob.
WILD. Histor. Pragm. Cap. III. Seçt. II. §. 23. pag. 407.
e) Generos. a DALIN. H.S. part. II. pag. 237.

§. IV.

Verum non diu duraverunt. Etenim eveniebat, quod Episcopi suspicabantur, optabant & per divisionem regni venabantur; secundum notissimum hoc illorum axioma: Divide & impera. Rex namque WALDEMARUS nec illa erat morum integritate & candore, ut intemeratam fratrum amicitiam diu post fata Parentis posset conservare, aut æquam cum illis civium amoris portionem sibi conciliare sciret, nec ea prædictus constantia prudentiaque, ut Clericos, qui fere omnia dudum possent, sibi additos valeret reddere. Ad hæc quum accederet altus ille Reginæ fastus atque insolentia, præsertim in affines suos, quos adducto spernebat superciliosus, fieri aliter non potuit, quam ut fratrum in se odia Rex excitaret, quæ non possent non prima quaque occasione data, in apertam erumpere flaminam, ipsique esse exitiosa. Immo offerebat sese eis citius occasio sat oportuna exsequendi ea, quæ contra Regem moliebantur, quam forsan cogitaverant. Decreverat namque Concilium Lugdunense expeditionem quandam cruciatam ad terram sanctam, ab omnibus Regnis Statibusque Christiana professis sa-

cra

era, suscipiendam; quæ hinc anno MCCLXXII. &
 sequenti etiam in Svecia denuntiabatur. Tantis re-
 bus quamquam Rex WALDEMARUS impar erat,
 ne tamen videretur omnino sese subtrahere jugo
 spirituali, & ut insuper expiaret peccatum, quod
 cum Conjugis sorore, cui nomen erat Juthæ, com-
 misisset, peregrinationem aggreditur votivam, Ro-
 manum petiturus & sanctum sepulchrum, quæ & pri-
 ma erat, quam unquam Rex aliquis Svecanus obi-
 it f). Regnum vero, qui sub absentia Regis ad-
 ministraret, constituitur Princeps Sudermannæ
MAGNUS g). Hic sagacissimus Princeps se-
 se, sub hoc tempore, ita gessit, ut Rex in patriam
 sacro ex itinere reversus, videret ac deprehenderet
 subjectorum amorem erga se, qua maximam partem,
 esse extinctum, & in fratrem conversum. Hinc
 suspicabatur MAGNUM occulte id machinari, ut se
 ex solio Regali ejecto, ipse sui loco in illud evehe-
 retur. Imprudentiæ quoque eo usque processit, ut
 palam etiam fratrem hujus rei accusaret, unde fie-
 bat, ut Princeps, suæ metuens saluti, nihil præ-
 termitteret, quo Regis in se agitata consilia ante-
 verteret. Convocaverat WALDEMARUS Regni
 Ordines Strengnesiam, eum unice in finem, ut fra-
 trem coram illis accusaret & ejus potestatem mi-
 nueret. Nec hisce comitiis quidquam reliquifecit
 Rex, quod ad amissam auctoritatem recuperandam
 pertineret. Nam non solum querebatur, non sine
 manifesto damno Regnum in plures esse abscissum
 partes, sed in primis in fratrem **MAGNUM** tanquam
 poten-

potentiores invehitur, quem coram Statibus Regni
 magnorum criminum, in Regni administratione com-
 missorum, arguebat. Verum contra haec omnia de-
 fensurus se Princeps masculine, simul Regem majori-
 cum Ordinum adplausu accusabat, quod detinuis-
 set partem sui patrimonii. Hinc vero aliter eveni-
 re non potuit, quam ut animi magis magisque ira
 excandescerent, in primis quum Clerici oleum huic
 igni claneulum infunderent Reginaque SOPHIA
 odio, plus quam vatiniano, fratres Regis perseque-
 retur, & eo tandem res est deducta, ut exacerba-
 ti animi omnes reconciliationis vias spernerent,
 quas Dux BENEDICTUS & Senatores Regni o-
 stendebant. Comitiis namque interruptis, Rex
 Stockholmiam, Princeps vero, cum fratre natu mi-
 nimo ERICO, Nyköpian revertitur, jam tum animo
 volvens consilium aperto Regem lacefendi bello.
 Quod & sequenti anno MCCLXXVI. exsequitur,
 dum Regem devictum Regno exuit, ipse Ordinum
 consensu in illius locum sufficitus; fratri vero, ne
 unde viveret, decesset, Gothiam cum Gothlandia
 concessit. Hoc modo igitur Sudermannia, quæ
 MAGNO obtigerat in Apanagium, Regno est vindici-
 cata: & Finlandiam quod adtinet, restituit illam
 Regno sua sponte Dux BENEDICTUS, quum sese
 Clericorum gregi adsociasset, Archidiaconus ad
 templum Upsaliense primum, dein Linneensis E-
 piscopus factus. ERICI vero Duxis morte Smolan-
 dia ad Regnum rediit. Atque hic fuit finis primo-
 rum Apanagiorum.

f) Ge-

f) Gener. a DALIN l. cit. p. 255. g) MESSEN.
Scond. ill. tom. 2. pag. 52.

§. V.

Finitis vero, & in Regni corpus iterum coalitis, primis his in Patria Apanagiis, non multo tempore post, alia successerunt, haud minorem Reipublicæ cladem allatura. Filiis namque, quos tres habebat Rex MAGNUS LADULASIUS, BIRGERUM nempe, ERICUM & WALDEMARUM, in futurum optime prospicere cupiens oblitusque maximorum incommodorum, quæ Apanagia, a Patre suo constituta, Regno intulerant; nova ille pari successu instituit. Hinc usus potestate, quam illi obtulerant ordines Regni, liberum Regiumque condendi testamentum, antequam diem suum obiret, BINGERUM non modo Regem declarari curavit, verum & duobus reliquis filiis, ERICO scilicet & WALDEMARO, Uplandiam illi, huic Finlandiam ceu principatus adsignasse perhibetur. Hoc modo igitur, Apanagia iterum in patria nostra orta sunt, & illa quidem iliade malorum stipata eventibusque haud minus calamitosis, quam, qui ex occasione primorum contigerunt. Etenim Episcopi & reliquus Clerus Pontificius majora adhuc jura & majorem potestatem affectabant, quæ omnia optime a se impetrari posse autumabant, si Principes contra Regem excitarentur, armarenturque. Hoc ad faciendum eo paratores illi erant, quo immanius odium Regina, haud secus ac Sophia Waldemari Conjux suos in leviros, in mariti fratres conceperat b). Illo

namque modo, auxilium parti præalentiori & potentiori ferendo, quicquid optabant, se fore consecuturos, certo certius confidebant *k).* Immonec res aliter cecidit ac putabant, ita quidem, ut ipsi ad tantum fastigium adscenderent, ut quo ultra tenderent non esset. Sed nec id factum est sine Reipublicæ maximo damno. Rem omnem enarrare nimis longum foret, nec minus luctuosum; triستiores enim eventus vix ulla monumenta historica loquuntur. Sufficiat ergo nominasse dissidia & odia inter Regem & fratres ejus a Clericis, optimo ex illorum voluntate successu, sed simul infelicitter, esse excitata; quæ in bella intestina, nunc aperite, nunc tectius ac vulpina fraude gesta, prorupere, illo cum eventu, ut omnes cives, gravissimam caussam lugendi ac patriæ ingemiscendi malis haberent quam maxime. Ipsum enim Regnum saepius inter fratres, tanquam alia quædam ex privata successione hæreditas dividebatur, & belligantes ipsi varia fata, sub hoc discrimine subierunt, tristiora & sat lugubria plerumque, donec tandem Rex, nefandissimo scelere, pessimoque dolo, vita fratres, quos in carcerem conjecterat, per famem & inediām privaret: quo ipso finis hisce Apanagiis quoque est impositus, illaque iterum revocata ad Regnum, quo tamen BIRGERUS MAGNO, filio demortui ERICI, cedere cogebatur.

b) Gen. a DALIN I. c. p. 263. 312.

i) De hisce Reginis ita loquitur MESSEN. Sc. III. Tom. 12. p. 149. Non immerito plerique Historicorum

rum Svecicorum hisce duabus ex Dania feminis, quicquid calamitatis Svecia ævo sustinuit sequenti, potissimum imputarunt. *k)* TORKILLUS *Canuti*, vir exempli recti domi militiaque, cui etiam Regni Principumque cura ac tutela commissa erat, obicem quidem conabatur potestati hierarchicæ ponere, jura Clericorum potius restringenda quam extendenda statuens; indeque est, quod in omnibus fere Regis BIRGERI diplomatisbus, quibus privilegia illorum confirmantur, donec illæ summæ rerum præfuit, conditiones ac, quod dici solet, restrictiones adjectæ deprehendantur. Sed ejusmodi audacia vel potius virtus, his temporibus rarissima, ei præmaturam & violentam mortem acceleravit. Conf. Nob. WILD. Hist. Prag, Cap. III. Sect. II. §. 23.

§. VI.

Post hæc nulla in patria extitere Apanagia usque dum' omni Regio decore, si quis alius, fulgentissimus GUSTAVUS I. Regale concendisset solium. Erat quidem jam conditio Clericorum, per reformationem a GUSTAVO auspicato procuratam, mirum in modum immutata. Aliam omnino faciem, uti status Regni politicus, ita etjam Ecclesiæ administratio induerat: & illius ministri Antistitesque explosis damnatisque pontificiæ religionis erroribus, supremum illum dominatum, quem tantopere affectarat Clerus papicola, tanquam ad se non pertinentem, abhorrentes, id quod suarum esset partium, animarum scilicet salutem, unice curabant. Ideoque nec illi, ut Sacri Ordinis viros antea factitasse innuimus, ullorum svasores fuere apanagiorum, saltim non ea fine, ut inde quid ipsi lucrarentur.

Verum maxima illa beneficia, quæ GUSTAVUS
 in universum Regnum contulerat, patriam liberan-
 do a duplii illo gravissimo jugo & Pontificiorum
 & Christierni II. Regni Ordines commoverunt, ut,
 in tesseram grati animi, Ei deferrent potestatem, fi-
 liis suis certas provincias, in sui honestam & Regio
 sangvine dignam sustentationem, concedendi. Hinc
 etjam amore paterno suos in filios ductus, anno
MDLVII. cavit ut Calmariensis & Cronobergensis
 præfecturæ in Smolandia, una cñm Ölandia, filio na-
 tu maximo & designato successori ERICO XIV. ce-
 deret, donec Patri succedere posset. Superiori autem
 anno Finlandia JOHANNI, filiorum secundo, fuit
 adtributa, & ne injuria minimis natu filiis fieret,
 Apanagiis eos etjam ornavit, adsignando Ostro-Go-
 thiam &c. MAGNO, CAROLO vero Suderman-
 niam, Nericiam & Wermelandiam, prout ipsum Te-
 stamentum anni MDLX. satis superque ostendit,
 ex quo simul patet, sub quibus conditionibus me-
 moratae provinciæ illis fuerint concessæ *1).* Verum
 licet non ipsis modo, sed & eorum posteritati in sem-
 piternam possessionem fuerint collatae, benigna ta-
 men fatorum industria factum est, ut definito ma-
 turius ad Regnum redirent, magno cum illius emolu-
 limento. Etenim ERICUS XIV. post mortem Pa-
 tris, ex præscripto testamenti, habenas regni mo-
 derari cœpit, quo ipso provinciæ, in Apanagium
 ei traditæ, denuo in Regnum coaluerunt. Cum ve-
 ro ille regimen Regni male administraret, sœviens
 in quoscunque, ne fratre quidem JOHANNE ex-
 cepto

cepto, inde commoti fratres, Regem bello adgre-
diuntur, & eo adducunt tandem, ut Regnum JO-
HANNI coactus sit relinquere. Ita Finlandia a. MD-
LXVIII. OstroGothia vero per mortem sui Princi-
pis, sine prole decedentis a. MDXCV. ad regnum
redierunt. Cessit tamen paulo post iterum hæc ip-
sa provincia, una cum Bræborgensi & Leckœensi tra-
et, Duci JOHANNI, Regis JOHANNIS III. ex
altera Conjuge filio in Apanagium, eo ipso tempore,
cum SIGISMUNDO, fratri majori nuntium remit-
terent Svionici Regni Ordines *m*). Siquidem autem
ille ex Conjuge MARIA ELISABETA, CAROLI
IX. filia, nullos liberos procreaverat, denuo ad Re-
gnum est devolutum hocce Apanagium. Suderman-
niam denique Nericiam ac Wermelandiam quod ad-
tinet, illæ in Regnum coaluerunt, postquam CA-
ROLUS Rex factus esset, semoto SIGISMUNDO.
Ejusmodi autem Apanagiorum Svecicorum agmen
claudunt provinciæ Westmannia, Principatum Hære-
ditario GUSTAVO ADOLPHO, nec non Suder-
mannia, Nericia & Wermelandia, Illius fratri CA-
ROLO PHILIPPO in Apanagium adsignatae, in qua-
rum possessione, ab omnibus Regni Ordinibus in
comitiis Örebroënsibus a. MDCX. dicti Principes
confirmabantur *n*). Cum autem GUSTAVUS
ADOLPHUS Patri succedens ipse Sviogothica sce-
ptra ceperit, & insuper frater CAROLUS PHILIP-
PUS cœlebs e vita discesserit, hæc quoque Apanagia
omine ad Regnum redierunt felici.

l) Vid. TEGEL. Hist. Gust. I. part. II. p. 338. 357.

383. Seq. Conf. Stat. Arbog. apud Eund. Hist. Erici XIV. p. 12. seq.

m) Vid. Decret Ord. in Comit. Lincop. a. MDC. ap. Generofiss. à STIERNMAN in Coll. Decret. Comit. Tom. I. p. 500 571. it. JON. WERVING Hist. Sigism. part. II. p. 9. 100. 119.

n) Vid. Collect. cit. p 636. seq. ut & JON. WERVING. l. c 209. Ceterum quæ heic moveri possent quæstiones, tam de testamento R. CAROLI IX. (vid. Col. leet. saepius laud. pag. 602.), quam de Finlandiæ Ducatu, fiduciario jure & in feudum tradito GUSTAVO ADOLPHO, dum solennia Coronationis Carolinæ celebrarentur (vid. WERVING l. c. p. 176), utpote alindaginis, nobis brevitati litantibus sub examen vocare jam non vacat.

§. VII.

Ex illis, quæ pro ingenii facultatumque modulo breviter differuimus, abunde patet, Apanagia multorum malorum fuisse caussas, saltem occasionem illis præbuisse, ita quidem, ut si illa non extitissent, vix tanta mala vere interneciva & exitialia experta fuisset Patria nostra dulcissima. Nam ut nihil de eo dicam, quod Regni redditus hac ratione admodum sint diminuti, non sine notabili singulorum civium incommodo & detimento, siquidem ad sublevandam ærarii inopiam, nova subinde tributa ipsis imperarentur, quemadmodum factum fuisse legimus tempore primorum Apanagiorum; de eo inquam nihil ut dicam, habebant Principes, Apanagiis donati, in suis quisque territoriis conscriptos milites, fœderibus insuper sibi adjungebant exte-

exterarum gentium fidem, ut non suis minus, quam peregrinis opibus adjuti, satis cum successu, quan- docunque vellent, se Regi opponere possent. Hinc acerbissima illa internecivaque domestica bel- la, quæ Regno nonnunquam ultima exitia & ever- sionem omnimodam minitata sunt. Hæc æque ac alia mala perpendentes Ordines Regni, utpote illis tamdiu vexati, solicii tandem fuere de illis in po- sterum præcavendis; itaque antequam CAROLUS GUSTAVUS Princeps Successor declararetur, ex Ordinum decreto, in Comitiis Stockholmiæ habi- tis anno MDCL. statutum est, nullius in posterum Apanagii titulo (*Arffurstendöme*), ulla Regno ejus- que corpori avulsum iri provincias o): quæ omnia in Legibus nostris fundamentalibus confirmata & inculcata denuo deprehendes p).

o) Conf. Gener. a STIERNMAN l.c. part. II. p. 1169.

p) Vid. Formul. Regim. ann. 1720. §. 3. ut & Satisfat. Reg Svec. §. 4.

S. D. G.

10.10